

Lausunto hallituksen esitysluonnoksesta laiksi opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain muuttamiseksi/MM

VD/8784/03.00.00/2022

Opetus- ja kulttuuriministeriö on pyytänyt 29.7.2022 lausuntoa hallituksen esitysluonnoksesta laiksi opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain muuttamiseksi. Lausunto jätetään sähköisessä lausuntopalvelu.fi -palvelussa 2.9.2022 mennessä.

Ehdotuksella esitetään lisättäväksi lakiin opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annettuun lakiin uusi 46 §, joka sisältäisi säännökset valtion erityisavustuksesta kansainvälistä tai tilapäistä suojelua tarvitsevien taikka paperittomien lasten varhaiskasvatukseen. Avustuksen myöntöperusteista ja käyttökohteista säädettäisiin tarkemmin valtioneuvoston asetuksella. Esitys liittyy valtion vuoden 2023 talousarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä. Esityksessä ehdotetaan, että lakimuutos tulee voimaan 1.1.2023.

Lapsilla, joilla on Suomessa kotikunta, on selkeä subjektiivinen varhaiskasvatusoikeus perustuen varhaiskasvatustulain (540/2018) 6 §:n 1 momenttiin. Sen sijaan kotikunnattomilla lapsilla oikeus varhaiskasvatukseen edellyttää varhaiskasvatustulain 6 §:n 2 tai 3 momentin kriteerien täyttymistä. Valtionosuusrahoituksen piiriin kuuluvat ne lapset, joilla on Suomessa kotikunta.

Venäjän hyökättyä Ukrainaan alkuvuodesta 2022 EU:n neuvosto on tehnyt päätöksen aktivoida ensimmäistä kertaa tilapäisen suojelun direktiivi (2001/55/EY). Päätös tuli voimaan 4.3.2022 ja tästä lähtien Suomessa on voitu antaa tilapäistä suojelua neuvoston päätökseen kuuluvalla ryhmällä. Euroopan komissio direktiivin toimeenpanoa koskevan tiedonannon (21.3.2022, 2022/C 126 I/01) mukaan jäsenvaltioiden olisi tuettava mahdollisuutta hakeutua varhaiskasvatukseen samoin edellytyksin kuin omille kansalaisilleen ja muille unionin kansalaisille.

Hallituksen esityksen tavoitteena on kannustaa kuntia järjestämään varhaiskasvatusta myös tilapäistä suojelua hakeville tai saaville lapsille, kansainvälistä suojelua hakeville lapsille sekä paperittomille lapsille. Laadukas varhaiskasvatus tukee lasten hyvinvointia, kehitystä ja oppimista ja tarjoaa turvallisen arjen kasvu- ja oppimisympäristön. Lasten arjessa varhaiskasvatuksen rutiineilla ja päivittäisellä toiminnalla on merkittävä suojaava vaikutus ja varhaiskasvatuksessa voidaan tarjota varhaiskasvatustulain mukaista yleistä, tehostettua tai erityistä tukea turvattomista oloista paenneille lapsille.

Opetus ja kulttuuriministeriö on pyytänyt lausuntoa erityisesti seuraavista näkökulmista:

- Onko avustus tarpeellinen?
- Ovatko avustuksen myöntöperusteet selkeät?
- Onko teillä täydennettävää vaikutusarvioihin?
- Onko teillä muita huomioita?

Lausunto

Vantaalla on noudatettu varhaiskasvatustulain linjausta, jonka mukaan subjektiivinen oikeus varhaiskasvatukseen on ensisijaisesti niillä lapsilla, joiden kotikunta Vantaa on. Lisäksi varhaiskasvatuspaikka on myönnetty niille lapsille, jotka varhaiskasvatustulain 6 §:n 2 momentin mukaisesti tarvitsevat varhaiskasvatusta huoltajiensa työn, opiskelun tai muun syyn vuoksi. Turvapaikanhakijoiden, joilla ei ole Suomessa kotikuntaa, osalta on sovellettu varhaiskasvatustulain 6 §:n

3 momenttia, jolloin varhaiskasvatuspaikka on myönnetty erityisesti silloin, kun se on ollut lapsen kasvun, kehityksen ja hyvinvoinnin näkökulmasta perusteltua.

Tilapäisen suojelun direktiivin perusteella Vantaalla oleskeleville ukrainalaisille on komission tiedonannon mukaisesti myönnetty varhaiskasvatuspaikka, mikäli perhe on sellaista hakenut. Ensisijaisesti Ukrainasta tulleita lapsia on kuitenkin pyritty ohjaamaan avoimiin varhaiskasvatuspalveluihin, mikäli huoltajien työ- tai opiskelu ei ole edellyttänyt kokoaikaista varhaiskasvatuspaikkaa.

Vantaan kaupunki pitää hallituksen esitysluonnosta hyvänä ja tarpeellisena. Sekä tilapäistä suojelua hakeneiden ja saavien että muiden turvapaikanhakijoiden varhaiskasvatuksesta syntyy kunnalle kustannuksia, vaikka näitä ryhmiä edustavia lapsia ei lukumääräisesti merkittäviä määriä ole toistaiseksi palveluihin hakeutunutkaan. Esitys ei muuta varhaiskasvatuslaissa määriteltyä kunnan velvollisuutta järjestää varhaiskasvatusta, mutta koska varhaiskasvatuslain 6 §:n mukaisesti jonkin verran palveluihin tulee lapsia, joilla ei ole Suomessa kotikuntaa, on perusteltua myös korvata näiden lasten palvelujen järjestämisestä koituvat kustannukset. Tässä mielessä ehdotus tukee komission tahtotilaa tilapäistä suojelua saavien lasten varhaiskasvatuksen järjestämisestä ja siten edistää lasten integroitumista Suomeen.

Vantaan kaupunki pitää avustusten myöntöperusteita selkeinä. Haasteeksi kuitenkin muodostuneeseen se, että varhaiskasvatuksen asiakasjärjestelmät eivät tuota erikseen tietoa niistä lapsista, jotka ovat saaneet varhaiskasvatuspaikan esityksessä mainituilla perusteilla. Näin ollen erityisavustuksen hakeminen edellyttää jonkin verran hallinnollista työtä ja mahdollisesti mainittuihin ryhmiin kuuluvien lasten kirjaamista erikseen. Hallinnollisen työn vähentämiseksi voisi harkita, soveltuisiko tähän sama menettelytapa kuin esi- ja perusopetuksen kotikuntakorvauksissa, joissa valtio maksaa vailla kotikuntaa olevien oppilaiden kotikuntakorvauksen opetuksen järjestäjälle.

Esitysluonnoksessa ja sen perusteluissa vaikutusten arviointi on tehty riittävässä laajuudessa ja asian eri puolet on huomioitu kattavasti, eikä Vantaan kaupungilla ole niihin erityistä lisättävää.

Kasvatuksen ja oppimisen lautakunta 15.08.2022 § 9

Varhaiskasvatuksen johtajan esitys:

Päätetään antaa opetus- ja kulttuuriministeriöön esittelyosassa olevan mukainen lausunto hallituksen esitysluonnoksesta laiksi opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain muuttamiseksi

Päätös:

Hyväksyttiin esitys.

Täytäntöönpano: Varhaiskasvatuksen palvelualue

Muutoksenhakuohje: Oikaisuvaatimus kasvatuksen ja oppimisen lautakunnalle

Lisätiedot:

Mikko Mäkelä, p. 050 341 7386, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi